

వజ్రము

కె.వివేకానందమూర్తి

చలిరాత్రి చకచకా వూరంతా ఆలుము కుంది.

తణుకంతా వణుకుతోంది. చలికా లపు తణుకులో ప్రవేశించిన చలి ఈరాత్రి హఠాత్తుగా తీవ్రమైంది దాల్చింది.

అసంకల్పిత అక్షయ కారాటపడే ప్రపంచ ప్రయత్నాన్ని ఆపుజేసినప్పటి మనస్సు గర్వంలాగా విపరీతంగా పెరిగి వూరంతా వొళ్ళు విరిచింది. క్రమంగా అది అతిచలిగా, మహాచలిగా, పెను చలిగా మారి వూరంతటినీ వుత్తరధృవానికి బరిపినట్లు చేసింది.

చలి భరించలేని జనమంతా పణు

కుతో సలమత మయిపోతున్నారు. గొంగళీలు పరుచుకుని కంబళీలు కప్ప కొన్నవాళ్ళూ, జంబుఖనాలు పరుచుకుని ముతకరగ్గులు కప్పికొనవాళ్ళూ, వొంటి మీద బట్టలున్నవాళ్ళూ వొంటిమీద బట్ట లేనివాళ్ళూ, బట్టలేక హృదయమున్న వాళ్ళూ, బట్టలుండి హృదయంలేనివాళ్ళూ, రెండూ వున్నవాళ్ళూ, రెండూ లేనివాళ్ళూ, కలిసిపడుకొన్నవాళ్ళూ, విడిగా పడు కొన్నవాళ్ళూ - చీళ్ళేవిటే వాళ్ళేవిటీ? - అంతా ఏకబిగిని వణికిపోతున్నారు.

అబద్ధానికీ, అన్యాయానికీ వణకని రాజకీయనాకుడూ, అవినీతికీ, అధిర్యా

నికీ వణకని నీతిభ్రష్టులూ, అఫీసులో మేనేజరు మాటలకీ, చివరికి భార్యమాటలకీకూడ వణకని మహాగుమాస్తాలూ మొదలైనవాళ్ళంతాకూడా చలిగుప్పిట్లో మాత్రం గజగజా గిజగిజా వణికిపోతున్నారు. మానవులకీ మల్లే అలెస్తులు, కులాలు, దూరాదు, దగ్గితనాలూ, ఇవేమీ చలికి తెలియకపోవడంవల్ల ఎక్కడ మినుహాయింపు లేకుండా వణికిపోతున్నారు జనం. ఎందుకోగాని ప్రకృతి శక్తులకీ తరితమాలూ తెలియవు ?

ఊరిమీది ఆకాశంలో చలని మేఘాన్ని చాటుపెట్టుకున్న చంద్రుడు కొంత కనిపిస్తూ, కొంత కనిపించకుండా - చలికొరుక్కుతిని మిగిల్చేసిన రొట్టెముక్కిలా వున్నాడు

మూలగా మిగిలిన ఎంటరి నక్షత్రం వొక్కటి చలి భరించలేక వణికిపోతికి సాక్ష్యంగా మిణుకు మిణుకు మంటోంది.

* * *

చీకటి మరింత పెరిగింది. చీకటిలా చలికూడా పెరిగింది సురాల్నీ, ఎముకర్నీ కొరికే ఆ చలిలో, కణ్డాశ్రమంలో, డౌట్ హౌస్ లో, కక్కిమంచంలో, చచ్చిపోయిన పిల్లల్ని తన్ను, ఆల్పంగా, ఎల్చగా, విరిగిన పడిరక్కలా వున్న ఆడసీతలు ఆకులారెప రెపలాడుతూ, గజగజా పణికిపోతూంటే, పక్కనున్న నిద్రకట్టని మగసీతాలి మగహృదయం జాలితో,

నిస్సహాయతలో గిజ గిజలాడుతూ, గిలగిలా కొట్టుకుంటూ వణికిపోయింది. మగసీతాలి కాక్షణం దేవుడు ప్రపంచాన్నంతా మంచుముద్దలా చేసి రిఫ్రెజిరేటర్లో దాచుకున్నట్టుగా వుంది. ఒక్కసారి దేవుడు విప్పిస్తే అమాంతం మీదపడి ఐ - లో కూరేసి కప్పెట్టెట్టె మనుకున్నాడు

మగసీతాలి, చలినుండి భయాన్ని ఈరోజే ప్రథమంగా నేర్చుకున్నాడు. ఇంతకాలం అతడు, చలిలో ఆహ్లాదాన్ని. ఆనందాన్ని మాత్రమే అనుభవించాడు. తెల్లారకట్ట స్నానావిడిపోయే తెలియించు దారాలూ, ఊజిజంమీద దూరంగా సువిశాలమై పరుచుకునే నీలిమంచు పరదాలూ, కలలో కనబడే చల్లటి మంచుశిఖరాలూ, అంతక్రీతం మగసీతాలికి 'సుఖం' అంటే ఏమిటో చెప్పాయి. ఒకప్పుడు మంచు కురిసిన చలిరాత్రులు, చలిగాయలు తన మనస్సుని గిలిగింతలు పెట్టినాయి. పెళ్ళయిన తోలిరోజుల్లో అదే చలి. వెచ్చటి అనుభూతుల్నీ అనుభవల్నీ చలి చూపించి చాలాసార్లు తనకీ స్వర్గాన్ని గుర్తుచేసింది. కాని, ఎందుకో ఆ చలియిప్పుడు తన పాలిట పాడుచలై పోయింది భయాన్ని, బాధనీ, కలిపి తెచ్చి భార్యమీదా, తన పాత ఆలోచనల మీదా, పాత అనుభవాలమీదా పగ తీర్చుకొంటోంది.

ఎనిమిదేళ్ళక్రీతం మగసీతాలికి భార్య

పెదాలుమాత్రమే వణకడం తెలుసు. ఇప్పుడు ఆమె వొళ్ళంతా వణకడం చూస్తున్నాడు అలా చూస్తుంటే ఏదో ద్వైదీభావం మనస్సుని కలచివేస్తోంది. తన పాతకలలో అందంగా పేరుకని, తీవిగా, గర్వంగా, ఎట్టుగా విలబడిన మంచుశిఖరాల విరిగి మీద చదుతున్నట్లుగావుంది. తన పాతిపూహాల్లో కదిలిన తెలిమంచుదారాలు తెగి శేలిపోతున్నట్లుగా వుంది. తను మాసి, నీలిమ చు ప దాలు విడివడి పేలికలైపోతున్నట్లుగా వుంది ఒక్కసారిగా, గాలికెరటాలు హోరు మని వీచాయి.

మగసీతాలు వొళ్ళంతా గగుర్పాటుతో కుదుపుకుని - 'చలి ఎంత భయంకరమైనది?' - అనుకున్నాడు. అప్పుడు ఆడసీతాలు యిటుగావత్తిగిలిచి చలితో, భయంతో వణికిపోతున్న భార్య వొంటికి తగిలింది. కప్పులోంచి జారిన సన్నటి వెన్నెలరేక వెలుగులో ఆమె అతనిరంటికి క్షంపాలు సాత ఆడసీతాల్లా ఉజ్జులంగా కనబడింది

ఎనిదేళ్ళక్రితం మగసీతాలి జీవితంలో కాలుమోసిన ఆడసీతాలు అలా అణకడం ఎప్పుడూ అతడికి తెలియదు నాలుగు సార్లు ఆమె నడుగురు చచ్చిన పిల్లల్ని కన్నప్పడు నిద్రపోతున్నట్లున్న పసి కందుల శవాల్ని, నిస్సహాయుడైన భర్త నిర్జీవనేత్రాల్ని చూసికూడా వణకని ఆడ సీతాలు, గుండెల్లో తను తల్లి కాలేదన్న

అనమగ్రత నిండి, పొంగి, వరదై ప్రవహించినప్పుడు ఆమె ఆడహృదయం పగిలిపోయినాకూడా వణకని ఆడసీతాలు; భర్త, తన చేతుల్తో పెంచిన పాతికేళ్ళ యజమాని పీఠాంబుండగ్గర అమాయ కుడిలా వణికి రీతిసి, అతడి ఆరోగ్యపు మొహమాటాన్ని (unhealthy inhibition), భూన్నీ, శ్రేతకాని తనాన్నీ చూసినప్పుడు మిగిలే నిరాశా నిస్పృహలు తన్ను పిచ్చిదాన్నిగా చేసిన క్షణాన కూడా వణకని ఆడసీతాలు, భాగ్యం నడిచే బంగళాలో మూలగావున్న టాట్ హౌస్ నీడల్లో గర్భిణి పికారు చేసినా కూడా వణకని ఆడసీతాలు, పల్నగా, అల్పంగా, విరిగిన పక్షిరెక్కలా వున్న ఆడసీతాలు, తన కంటిముందు ఈక్షణం- జీవితం మనస్సు, పరిస్థితులూ అంటే ఏమిటో తెలియని పిచ్చిచలి చేతుల్లో వజ్రవజ్రా వణికిపోతుంటే మాసి భరించ లేక డీలాడిపోయిన మగ సీతాలు, దుఃఖం నిండిన జీవగొంతు కతో వ్యగ్రంగా, ఏసీవినిపించని స్వరంలో, 'కంటికి! కంటికి!' అని గొణిగి, దాద సడి పంచనున్న రాపుని భార్యలాంటి సపోటా చెట్టుకేసి వెర్రిపీనుగులా చూశాడు

చలిరాత్రి మరింత విజృంభించగానే, వేచనల మధ్య వణుకు మరిచిన మగ సీతాలికి తనుకూడా వణకడం గుర్తుకు వచ్చింది ఎక్కడో కుక్కలో పడుక్కున్న

“సబ్బా గిబ్బా తర్వాత రుద్దుకోవచ్చు, ముందు వొళ్లు తడుపుకు లేవయ్యా :
 మే మింకా నలుగురు మున్నాము

ఆడసీతాలు తనకి రెట్టింపుగా వణికిపోతూ కనబడింది తమ వణుకు మూలాన వూగినలాడుతూన్న మంచంకూడా చలి భరించలేక వణికిపోతూన్నట్టు కనబడింది. పాతరోజుల్లో ఎంతో సరదాగా, వేడిగా వుండే భార్య, యిప్పుడీ చలి నిద్రలో అమాయికంగా, కాలిపోయిన కాయితంలా వణికిపోతూంటే అతడి మస్తిష్కంలో తయారైన ధైర్యం, భయం కళ్ళలో నీటిని తిప్పాయి వెంటనే మగసీతాలు చలి నివారణ గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించాడు. కొంత సేపు అలా ఆలోచనల్లో వణికి క్రమంగా అతడు నిద్రలోకి జారేడు.

నలభై య్యేళ్ళ మగసీతాలి అసలు

పేరు సీతన్న. పెళ్ళయ్యేదాకా అతడు 'సీతాలు'గా పెరిగాడు ముప్పయ్యేళ్ళ ఆడసీతాలి అసలు పేరు సీత. పెళ్ళయ్యే దాకా ఆమెకూడా 'సీతాలు'గానే పెరిగింది అందుకని మగసీతాలి భార్య పేరు 'ఆడసీతాలు', ఆడసీతాలి భర్త పేరు 'మగసీతాలు'.

తమకులో కోవెల వీధిలో వున్న 'కణ్ణాశ్రమం' అనే బంగళా పెరట్లో వున్న బొబ్ చూనోలో మగసీతాలి శాత ముత్తాత లంతా నివాసం వుండి, బంగళా బాగోగులు పరిశీలిస్తూ, యజమానుల వ్యవహారపు రెక్కలూ అవీ చూసే గుమాస్తాలుగా బ్రతికారు మగ సీతాలు కూడా యిప్పు డలాగే బ్రతుకుతున్నాడు.

తన జీవన పరిధిలో కణ్వాశ్రమంలో మగ సీతాలి కంటిముందు ఎన్నో మార్పులు జరిగాయి. వదేశ్య క్రితం ముసలి తండ్రి, ముసలి తల్లి, ముసలిభార్యని కోల్పోయిన ముసలి యజమానీ దగ్గుతూ, మూలుగుతూ, ఆయాస పడుతూన్నప్పుడు నెలల తేదాలో వాళ్ళ ప్రాణాలు ఆశ్రమం ప్రహారీ దాటి వెళ్ళిపోయాయి. దాదాపు అప్పుడే అదే ప్రహారీ దాటి వీధి మీదికి వంగిన ముసలి కొబ్బరిచెట్టూ, దాన్ని చుట్టుకు పాకిన పడుచు బచ్చలితీగే వాడి, ఎండి, హరించుకుపోయాయి. తర్వాత మగసీతాలిచేతుల్లో, బుజాలమీదా పెరిగిన పీతాంబరం అనబడే చచ్చిపోయిన ముసలి యజమాని ఏకపుత్రుడు యజమాని అయ్యాడు. చెంచులక్ష్మిని పెళ్ళాడి గృహస్థు అయ్యాడు.

కణ్వాశ్రమం, వూళ్ళో పలుకుబడి, వూరు చుట్టువక్కల భూములూ, బ్యాంకులో వడ్డీ పెంచుకు నీలుగుతోన్న డబ్బూ, యింట్లో డబ్బుతో నీలుగుతోన్న యినపెట్టే, యిప్పుడు షాపుల వాళ్ళు షోకేసుల్లోంచి తీసి దాచేసిన కోవకిచెందిన బంగారపునగల బరువుతో తూలే వెంకులక్ష్మి అనే భార్యేకాక, పీతాంబరానికి మద్రాసు తాంబరంలో బట్టలషాపు, మాంబళంలో వాచీల షాపు, మైద్రాబాదు సిద్దియంబర్ బజారులో ఒక మందులషాపు, రెండు

మందుషాపులూ వున్నాయి. ప్రస్తుతం వాంటిమీద చలికి నిగిడిన రోమాలూ, ఒక పెద్ద కాళ్ళీరు కంబళీ వున్నాయి.

ఇవేం లేని మగసీతాలికి తన అనారోగ్యపు మొహమాట ఫలితంగా యింట్లో నిలిచిన దరిద్రం, తన చేతుల్లో పెంచిన యజమాని నీడలో చేతకాని వాడిలా భయంతో, నమ్రతతో వంగి నిలబడే హృదయమూ, బాధ నిండిన బ్రతుకూ, చచ్చిన పిల్లల్ని కన్న. పల్చగా, అల్పంగా, విరిగిన పక్షిరెక్కలా వుండే ఆడసీతాలు అనెడు భార్యా వున్నారు. యిప్పుడతని తలెంపుదిక్కున పంచన ఆతడి దరిద్రంలా పెరిగినా కాపు లేని నపోటాచెట్టు వుంది.

మగసీతాలు, పెళ్ళయిన కొత్తలో దాన్ని నాటాడు ప్రాణంతో సమానంగా పెంచాడు, భార్యనిలా దాన్ని ప్రేమించాడు ఎప్పుడో నాలుగు చచ్చు పిందెల్ని రాలదం తప్ప, అది యింతవరకూ యేనాడూ పుష్పించలేదు, ఫలించలేదు. ఔట్ హౌస్ ముందు అది అలాగే అడవి చెట్టంత పెరిగి సీతాలి చేదుబ్రతుక్కి, లేమికీ ప్రతీకలా నిలబడివుంటుంది కాని దాన్ని చూసినప్పుడు మగసీతాలు మాత్రం తృప్తి నిండిన తిన్నయత ననుభవిస్తాడు. చాలని డబ్బుతో, చాలని మనస్సుతో, పిల్లలేని ఎడారిలాంటి జీవితంతో, ఆడసీతాలిహృదయస్పందనతో, మెదడు దిగులుతో సంతస్త్ర మయిన

ప్పుడు - చలినీ, ఈదురు గాలుర్ని, ఎండనీ, వర్షాన్నీ చేవతో ఎదుర్కొని, ఆకాశంవైపు వున్నంతగా, బలంగా, రీవిగా, గర్వంగా పెరుగుతున్నట్టు కనిపించే, తను నాటిన సపోటాచెట్టుని చూసి, మగసీతాలు అప్పుడప్పుడు ధైర్యం తెచ్చుకుంటూ వుంటాడు దాన్ని చూసేరోజు ఎన్నో కొత్త ఆశలు పేర్చుకుంటాడు. ఎన్నో కలలు కంటాడు కాని, విచిత్రం 'అవికూడా భార్యకన్న పిల్లల్లాగే స్వరూపాలు నింపు కుని చచ్చిపోతాయి.

ఆడసీతానికి సపోటాచెట్టుతోగాని, భర్త ఆలోచనల్తోగాని, కలల్తోగాని నిమిత్తంలేదు. ఆమెకి మగసీతాలంటే వొక్కటే అభిప్రాయం-ఏమీ చేతకాని వాడని. ఈ అభిప్రాయాన్ని ఆమె చాలా సార్లు అతడి ముఖంమీదే వెల్లడి చేసింది ఆఖరికి ఆమె వొకసారి-మీకు పిల్లల్ని కనడంకూడా చేతకాదు-అని పిల్లల్ని కనడంలో తన పాత్రగాని, దోషంగాని లేనట్టు అతడితో చెప్పేసింది తిరిగి ఏం జవాబు చెప్పాలోకూడా చేతగాక అతను మాట్లాడక ఊరుకున్నాడప్పుడు నిజంగా మగసీతాలికి మాటలుకూడా మాట్లాడటం చేతకాదు ఒకవేళ ఎలాగో కష్టపడి మాట్లాడుదామని మాటలు నేర్చుకున్నా, వాటిని అతనికంటే ముందే ఎడటి మనుషులు మాట్లాడేస్తారు. అందుకే అతని భార్య అత న్నెప్పుడూ 'చేతకాని నీరసం

మొగుడు!' అంటుంది, అనుకుంటుంది ఆమె ఏమన్నా అనుకున్నా మగసీతాలు వ్యతిరేకించడు నిజం మాట అటుంచి, అతడికి భార్యఅంటే అవధులేని ప్రేమా, జాలీ పెళ్ళయిన కొత్తలో నవనవ లాడుతూ సున్నితంగా కలువరేకులా వున్న ఆడసీతాలు పల్చగా అల్పంగా విరిగిన పక్షిరెక్కలా అయిపోయిందే అన్న కించ వున్నాయి అతని కష్టాల పరాకాష్టలా మగసీతాలిమీద ఇప్పు డీ చలి వొకటి విరుచుకుపడింది

చలిలో, నిద్రలో వణుకుతూన్న మగ సీతాలి భావాలు ప్రస్తుతం వెన్నెల నీడల్లా మారి కణ్ణాశ్రమం చెట్లక్రింద పిచ్చిగా పరుచుకున్నట్లున్నాయి

కచేరీగంట చలిగుండెమీద పడి రెండు సార్లు కోపంగా వణికింది. ఆయినా చలి తొణకలేదు.

* * *

తెల్లవారింది.

కలగన్న మగసీతాలు, కలలోకప్పు కున్న వూహాకంటకీని పక్కకి తొల గించుకుంటూ గాలిలో ఆకతాయిలా చేతులు వూపి లేచి కూర్చున్నాడు కాపు లేని సపోటాచెట్టుమీద నీరెండ చూడగానే అతడి కల మంచులా విడిపోయింది

మగసీతాలు మంచంమీంచి లేచాడు. పక్కన ఆడసీతాలు లేవలేని అవస్థలో వుంది రోజూ ఆ వేళకి, నిద్ర లేచిన భర్తపక్కన రుచిలేని కాఫీనీళ్ళతో నిల

బడి యింటి దరిద్రంగూర్చి, అతడి చేత కాని ప్రవర్తనగూర్చి ఉపస్యసించే భార్య. మంచమీంచి లేవలేక నీరసించిన కళ్ళతో దీనంగా పడుక్కుని వుండటం చూడగానే మగసీతాలికి మతిపోయి నట్టయింది ఎందుకంటే ఇదివరకు ఆడ సీతాలి కళ్ళు పాతరోజుల్లో భారతదేశపు నాగరికతలాగ, సుఖితంలాగ నిండుగా వుండేవి. కాని అవి ఇప్పుడు, ఇప్పటి భారతదేశపు నాగరికతలాగ కర్రప్లన్ లాగ, మన వూహలో అక్షరాస్యులపై నిరక్షరాస్యుల ప్రభుత్వంలాగ వెకిలిగా, చాలాచాలా ఏడిసినట్టు, ఏడిచినట్టు వున్నాయి ఇలా హఠాత్తుగా భార్యకి 'తల్లి' పోలిక రావడం మూలానేమో— మగసీతాలికి మతిపోయినట్టయింది.

అతను "సీతలూ!" అని కంగారుగా ఆమె వొంటిమీద చెయ్యివేశాడు చల్లటి శుభోదయం భగ్గున మండినట్టయింది ఆమెహళ్ళు కొల్పినపసిడిసలాకలావుంది. అతను భయపడి మళ్ళీ, "సీతలూ?" అన్నాడు.

"ఉ(వూ... హు(హూ(వు(వూ... హు(హూ....)" అని వణికింది ఆడ సీతాలు.

"వాంట్లో బాగాలేదా? "

కళ్ళిప్పి మళ్ళీ "ఉ(వూ.....

హు(హూ..." అని వణికింది.

"లేవలేవా?"

"ఉ(వూ... హు(హూ...."

"జ్వరంగా వుందా?"

"ఉ(వూ... హు(హూ...."

"ఏంచెయ్యమంటావే మరీ?"

"ఉ(వూ... హు(హూ...."

"డాక్టర్ని పిలిచేదా?"

"ఉ(వూ... హు(హూ...."

"పీతాంబరాన్ని పిలిచేదా?"

"ఉ(వూ... హు(హూ...."

"పిలిస్తే వస్తా డంటావా?"

"ఉ(వూ... హు(హూ...."

"ఏమనుకుంటాడో?"

"ఉ(వూ... హు(హూ...."

"సమాధానం లేకుండా అలా వణికి పోతే నేనేం చెయ్యగల న్నెప్పు. ఏం చెయ్యమంటావో చెబితే ఏదోవాకటి చెయ్యడానికి ప్రయత్నిస్తాను."

"పీఇఇహి . తాన్... బ్రాహ్మిని(పిహిహి(వు(హు(హూ(హూ....

వెంటనే గాభరాగా మగసీతాలు అప్పుడే లేచిన పీతాంబరం దగ్గరికి వెళ్ళాడు. అప్పుడే లేచిన పీతాంబరం మత్తుగా, మగతగా, వెధవలావున్నాడు. దగ్గరికి వెళ్ళి, "నాయనా! పీతాంబరం!" అని పిలిచాడు మగసీతాలు.

పీతాంబరంలో ఎంతో మంచితనం వున్నా. ఆలోచనాశక్తి బొత్తిగాకూన్యం ఏంమాటచెప్పినా యంత్రంలా మాట్లాడం

తప్పించి, ఎదటివ్యక్తి ఎందుకు మాట్లాడు తున్నాడో తిరిగి ఆవ్యక్తి చెప్పేనేగాని అతనికి ఆలోచన తట్టదు. అందుకే వూరి ప్రజలంతా పీతాంబరాన్ని 'మరమనిషి' అంటారు. అతను తండ్రిలాంటి మగ సీతాలి సుఖం గురించిగాని, తల్లిలాంటి ఆడసీతాలి క్షేమం గురించిగాని ఎన్నడూ ఆలోచించి ఎరగడం భార్య వెంకులక్ష్మి కూడా అతనికెప్పుడూ జ్ఞాపకం చేయదు. అందుకే మంచి అవకాశాలున్నాకూడా సీతాలద్యయం దరిద్రంతో అవస్తలు పడుతున్నారు.

మగసీతాలి పిలుపు విని పీతాంబరం "వూరి!" అన్నాడు

"సీతాలు వూరికొచ్చింది."

"మీరూ?"

"నేనుకూడా నాయినా! అది _ సీతాలు "

"అవును. యీ వీడు చలి బాగా వేస్తోంది కంటి కప్పుకున్నా అగలేదు నిన్నరాత్రి "

"వాళ్ళు వేడిగావుంది నాయినా!"

"అలాగా!"

"జ్వరం తగిలినట్టుంది నాయినా దానికి!"

"అయ్యో పాపం!"

"భరించలేక వణికిపోతోంది నాయినా!"

"కాదుమరీ _ చలంపే చలే అందులో నిన్నరాత్రి మరీనూ. ఈచలికి

తోడు మా అవిడ ఫోన్ ఒకటి చేస్తుంది. వద్దేఅంటే వినదు దానికి ఫోనుచప్పుడు లేకపోతే నిద్రపడ్డదుట..."

"లేవలేకపోతోంది నాయినా!"

"మా అవిడే? _ ఎప్పుడు చూశారు?"

"కాదు నాయినా _ అది _ సీతాలు "

"ఓహో మీ ఆవిడా! అవును పాపం_ యీ చలి దారుణం, యింతా అంతాకాదు."

"ఆ డా _ క్ష _ ర్ని _ కా _ స్త _ పి _ లి _ న్నే _"

"ఆయన తప్పకుండా వస్తాడు."

"అదికాదు నాయినా! _ ఆయన్ని_ కాస్త_ కొంచెం_ వొక్కసారి ఫోన్ చేసి పిలుద్దా నాయినా!"

"మరయితే చెప్పరేం? ఇదుగో యిప్పుడే పిలుస్తాను," అని లోపలికి వెళ్ళాడు పీతాంబరం మగ సీతాలు వూపిరి తీసుకుని భార్యదగ్గరకి కదిలాడు అరగంట గడిచాక అతికంగారుగా వచ్చాడు పీతాంబరం ఘామిలీ డాక్టరు. వుత్తరంగారు మనిషిలా వున్నాడు మాట్లాడినంతసేపూ అనవసరంగా చెయ్యో, కాలో, తలో రూడిస్తున్నాడు. క్షణకాలం ఆయన ఆడసీతాల్ని ఆదరా బాదరాగా పరీక్షచేసి, గదిలో గబగబా అటూఇటూ రెండుసార్లు తిరిగి, మగ సీతాలుతో, "నా భార్యకీ మలేరియా," అన్నాడు తల అనవసరంగా వూపేస్తూ. "మరి నా భార్యకీ?" అని అడిగాడు మగసీతాలు.

“అదే మీ భార్యకే— మలేరియా!— చలిజ్వరం!” అన్నా డాయన! నా భార్య మీ భార్యలా అవుతుందని మగసీతాలు తిరిగి అడగలేదు మలేరియా మాట విన గానే అతనికి వణుకు పుట్టింది

“కంగారేం లేదు భయపడకండి: తగ్గిపోతుంది నే వెళ్తాను. అన్నట్టు యింజెక్షన్ వాకటి పొడుస్తాను కాదు, ప్రమాదం ప్రస్తుతం ఈ షేబ్లెట్స్ వాడండి మీరుకాదు, చచ్చిపోతారు. పేషెంటు, పేషెంటుకి వాడండి—” అని మళ్ళా తల అనవసరంగా పూపుచూ షేబ్లెట్స్ మని రాగించమీద రాసిచ్చి, ఎవరిచేతో చెబ్బలు తిప్పివాడిలా రింగారుగా పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు, మగసీతాలు ఆ కాగిడం తీసుకుని పీతాంబరం దగ్గరికి కదిలాడు

మధ్యాహ్నం మగసీతాలు భార్యకి షేబ్లెట్స్ వేశాడు

చీకటిపడింది ఆరాత్రికూడా చలి తగ్గలేదు. చలికాలం నిష్క్రమించే రోజులు వచ్చినా, వూరిమీద విరుచుకు పడ్డ చలిమాత్రం తగ్గలేదు చలి వేస్తూనే వుంది, మనక వెన్నెలనీ, మగసీతాల్ని, ఆడసీతాల్ని, సపోటాచెట్టునీ అన్నిటిని లోకువచేసి తన సహజత్వానికి బలి చేస్తూ.

* * *

ప్రకృతి ఆవిలించినట్టు తెల్లారింది. తూర్పున వెచ్చటి సూర్యుడు వెలిగేడు,

పూరంతా నిద్ర లేచింది. వొక్కసారిగా చలితెరలు విడిపోయాయి నిన్నటివరకూ వణికినవాళ్ళంతా వణకడం మానేశారు— ఒక్క ఆడసీతాలుతప్ప, ఎండ పెరిగింది వేడికూడా పెరిగింది పగలు గడిచింది, మళ్ళీ రాత్రి వచ్చింది. కాని నిన్నటిలా రాత్రిలో పాడుచలి రాలేదు, పూరు వణక లేదు వెచ్చటి వెన్నెలక్రింద పూరంతా నిద్రపోయింది

చలి క్రమంగా తగ్గిపోయింది నాలుగు రోజులు గడిచాయి సపోటాచెట్టు, పీతాంబరం, చెంకులక్ష్మీ, కంగారుపడే డాక్టరు అంరాకూడా వణకడం మానేశారు తియికిప్పిడు వణకట్లేదు — కాని కణ్ణాశ్రమంలో, బాట్ హౌస్ లో ఆడ సీతాలు శరీరంమాత్రం యింకా వణకు మరచిపోలేదు ఆమె గజగజా వణికి పోతోంది. ‘రిగర్’ వచ్చినట్టు వణికి పోతోంది తీరనిదెంకకి వేరైన మగ సీతాలు భార్యకేసి దిగులుగా చూశాడు నీరసించిన మనస్సులో ఆలోచనలు చెదిరాయి —

మలేరియా ఆడసీతాలుకే ఎందుకు వచ్చింది? — తన కెందుకు రాలేదు? — కంగారుపడే డాక్టరు, డాక్టరు కాబట్టి భయపడి రాలేదనుకోవచ్చు మరి పీతాంబరం? — అన్నట్టు అతనిదగ్గర కాశ్మీరు కంబళీవుంది మరి తను? — తను భార్యంతటాగా వణకలేదేమో! తనకి వణకడంకూడా చేతకాదని అది ఆడ

సీతలమీద విరుచుకుపడింది. కష్టాల్లో వున్నామన్న ఆలోచనకూడా దానికిలేదు. అయినా, కళ్ళున్నమనుషులే సాటివాళ్ళ బాధలూ, కష్టాలూ చూసి సానుభూతి చూపనప్పడు, కళ్ళులేని రోగంమాత్రం మనుషులపట్ల సానుభూతిని ఎలా చూపుతుంది? అసలు 'జ్వరాలకి జాలి అంటే ఏమబోతెలియదు' - అనుకున్నాడు. అనుకుని పంచలో సపోటాచెట్టుకేసి చూశాడు. కాని ఈసారి మగసీతాలికి బ్రతుకుమీద

దైర్యం రాలేదు. కన్నీళ్ళు పొంగి వచ్చాయి. రెప్పల చివరనుండి తెగి, వణుకుతున్న అదసీతాలి చేతిమీదటపటపారాలేయి అవి; ఆమె బాధగా మూలిగి మరింత వణికింది. భార్యలో అంతటి బాధని వూహించలేని మగసీతాలి హృదయం గిజ గిజ లాడింది ఆ అనుభవం తనకికొత్త అలాంటిబాధని అనుభవించేందుకు తను మనస్సుని ఎప్పుడూ తరిఫీదుచెయ్యలేదు కూడా.

తటాన ఆమె చీరకొంగు తీసి, చేతిమీద పడిన కన్నీళ్ళు తుడిచాడు. అతని కాక్షణం కన్నీళ్ళమీదకూడా కోపం వచ్చింది గుండెలు, తీరని బాధకీ, మనస్తాపానికీ గురయినప్పుడు, శాశ్వతత్వాన్నీ, వుపశమనాన్నీ ప్రసాదించే కన్నీళ్ళు, కష్టాల్లో బుజ్జిగించే కన్నీళ్ళు, సుఖాన్ని నిర్వచించే కన్నీళ్ళు - యిప్పు డెందు కిలా ప్రవర్తించాయి అని మరింత నొమ్ము కున్నాడు.

తెల్లారాక బజారుకి వెళ్ళి భార్యకి వొక కంబళీ కాని తీసుకువస్తే బావుబ్బనుకున్నాడు. కాని కొని తీసుకువచ్చే పరిస్థితిలోలేదు తను. కనీసం పదిహేను రూపాయలైనా లేదే తనుకొనలేడు. తన దగ్గర డబ్బులేదు. పీతాంబరాన్ని ఆడిగితే ఇస్తాడో? ఇవ్వడో? ఏవంటాడో? ఇవ్వను - అని తిరస్కరిస్తే - వొకవేళ ఇస్తే మాత్రం అడగటం బాగుంటుందా? - తనే చేతుల్లో కొడుకులా పెరిగిన పీతాంబరాన్ని పదిహేనురూపాయి లిమ్మని యాచించడమా? న్యూనతకాదూ? - ఇలా తన సహజభోరణీలో మొహమాట పడి చివరికి పీతాంబరాన్ని ఏమైనా డబ్బు అడగకూడదని నిశ్చయించుకుని మగసీతాలు మధనపడుతూండగా, గంటలు అర్ధరాత్రివేపు నడిచాయి

అడసీతాలు ఇంకా అలాగే ఎగురవేసిన జాతీయజెండాలా రెపరెపలాడుతూ వణికిపోతోంది. మగసీతాలు ఇక ఆమె

వణుకు చూడలేకపోయాడు. అతనిలో స్థిరత్వం పూర్తిగా తొలగిపోయింది. ఆక్షణంలో కనుక తనభార్యకి ఏదో వొక ఆచ్చాదనలేకపోతే, ఆమె చచ్చిపోవడం ఖాయం అని భయపడ్డాడు. భార్యవాపుని నూహించిన మ స్తిష్కం స్తంభించింది. వెంటనే అతడు అసంకల్పితంగా లేచి నిలబడ్డాడు. తొడు కుక్కన్న చొక్కా విప్పి ఆమె వొంటిమీద కప్పేడు అతడు మరింతగా వణకడం తప్పించి, ఆమె వణుకు ఏమాత్రం తగ్గలేదు. గదిమూలల్ని నిశితంగా చూశాడు. దణ్ణెంమీద దారంపోగులు తప్పిస్తే వొక్కగుడ్డ పేలికకూడా కనబడలేదు అతను పిచ్చెత్తినట్టు పచార్లుచేయుట ప్రారంభించాడు. అతడి ఆలోచన లిప్పుడు వొకక్రమంలో లేవు. తన సుఖాన్నెవరో వురితీస్తున్నట్టుగా వుం దతనకి. మౌనంగా యింత సేపూ వణికిన ఆమె, యిప్పుడు మూల గడంకూడా మొదలుపెట్టింది. చేతగాని వారు వీణవాయించినట్టు ఆమె గొంతు అస్తవ్యస్తంగా వణుకుతోంది. ఒక్కసారి బైటికిచూశాడు దూరంగా బంగళా పడగదిలో నన్నటి బెడలైటు కాంతి కిటికీ చువ్వలమీద పడి, తన దీనస్థితిని వెక్కిరిస్తోన్నట్టుంది. ఏదో తెలియని అవేశం వొంట్లోకి పాకింది. అతడు ఔట్ హౌస్ బైటకి వచ్చాడు.

బంగళావేపు వడిగా అడుగులు వేస్తూ నడుస్తున్నాడు - కర్యాక్రమం చెట్లనీడల్లో

నీడలా - దరిద్రునికీ. మొహమాటానికీ నలభై ఏళ్ళు పాతబడ్డ మగసీతాలు, భార్యని రక్షించుకోవాలనే తాపత్రయం తప్ప అతని మనస్సులో యింకేభావం లేదు రెండు నిమిషాల తర్వాత వరం డాలో అడుగుపెట్టాడు. బల్లమీద రాత్రి కాపలాకాసే రంగన్న, కుక్కలా ముడుచుకు పడుకుని మొద్దునిద్ర పోతున్నాడు బల్లక్రింద వీధితిండి తప్ప ఇంటితిండి తినని పెంపుడుకుక్క రంగన్నలా మొద్దునిద్ర పోతోంది.

మగసీతాలు మానంగా దక్షిణవేపు నడవలోకి నడచి, పీతాంబరం పడగ్గది సమీపించాడు గదికున్న పెద్ద తలుపులు తీసి వున్నాయి వాటి వెనుకనున్న కటకటాల తలుపులు మాత్రం లోపల గెడ పెట్టి వున్నాయి అతను క్షణం ఆగాడు, ఆలోచించాడు మనస్సుకూడా ఆవరించిన నిశ్చయం మరేభావానికీ చోటివ్వలేదు చువ్వల్లోంచి చేతులు లోపలికి పెట్టి గడియతీశాడు కటకటాలు తెరుచు కున్నాయి లోపలికి నడిచాడు ఆన్ చేసిన ఫాన్ చలిపెడుతోంది ఆయన అతని వొళ్ళు వేదెక్కింది. చెవుల్లోంచి వేడి గాలి వీచింది తను చేసేది 'తప్పు' అని అతని కనిపించలేదు కాని కొన్ని క్షణాల క్రితం, పీతాంబరానికి తన అవసరాన్ని నిజాయితీతో నివేదించుకోవటము తప్పుగా, యాచనగా, తక్కువ తనంగా తోచి మొహమాట పడ్డాడు.

యింత క్రితమే న్యాయంలో నైచ్యాన్ని చూసిన తను, ఇప్పుడు స్వార్థం కోసం చెయ్యరాని తప్పు చేయబోతున్నాడు. ఒకప్పుడైతే మగసీతాలు విచక్షణతో యివన్నీ ఆలోచించేవాడే. కాని ఇప్పుడతను వివశుడు. భార్యచలిబాధ, జ్వరం బాధ అతడి మనస్సుని పూర్తిగా తినివేశాయి.

నెమ్మదిగా మంచంపైపు కదిలిన మగసీతాలు చకితుడయాడు. ఎదుటి దృశ్యం అతన్ని చల్లబరిచేసింది. అతను కృంగిపోయాడు. టాట్ హాస్ లో ఆడసీతల్లా వణికిపోయాడు.

ఎదురుగా నగిషీలు మలిచిన పందిరి మంచంలో అతిమెత్తటి పరుపుమీద, సుతిమెత్తని వెంకులక్ష్మి, పాతికేళ్ళ యౌవనంగల పీతాంబరమూ, చిందరవందరగా, మాసిపోయిన బూతుబొమ్మల్లా పడుకుని, గాఢ కౌగిలిలో గాఢ నిద్ర పోతున్నారు పీతాంబరానికి వొంటిమీద బట్టలేవు. వెంకులక్ష్మికి వో మాదిరిగా వున్నాయి జాకెట్టు సగం తొడుక్కుని బద్ధకం వేసి మానేసినట్టుంది చీరె కొంత కట్టుకున్నాకీ మిగిలింది కట్టుకొనడం తెలియకో, మరిచిపోయో అలాగే వదిలేసినట్టువుంది మంచువాన లాంటి అతి చల్లటి ఫానుగాలిలో, నిద్రబోవున్న భార్యాభర్తలిద్దరూ ప్రపంచం తెలియని పసికండుల్లా, వణికిపోతూ కనిపించారు. మగసీతాలు, భార్యకోసం దొంగిలించి

తీసుకుపోదామనుకున్న కాశ్మీరు కంటికి వాళ్ళ వొంటిమీద లేకుండా, మంచం అంచునుండి జారి నేలమీదికి పరుచుకు పడివుంది.

ఈ దృశ్యం చూసిన మగసీతాలి హృదయంలో వొక్కసారిగా భావ సంచలనం చెలరేగింది - అతను తల తిప్పి గదిగోడలు చూశాడు. అవి కణ్ణా శ్రమానివి. తన్ను కన్ను కణ్ణాశ్రమానివి. తనకి నలభైయేళ్లు ఆశ్రయాన్నిచ్చిన ఆశ్రమానివి. కణ్ణాశ్రమం తనకి ఉనికి నిచ్చింది. దాని యజమాని తిండి, గుడ్డా యిచ్చాడు. దాని చెట్లు చల్లటీసీద నిచ్చాయి. యిప్పుడు తన కంటిముందు నిద్రిస్తున్న సీతాంబరానికి పాతికేళ్ళ క్రితం భయం భక్తి చెప్పాడు. లాలించాడు, బుజ్జగించాడు, బాధ్యతలా నేర్పాడు, యజమానిగా చేశాడు. ఇంత చక్కటి పవిత్రమైన గతాన్ని తయారు చేసిపెట్టి, తన బ్రతుక్కి ఆసరా ఇచ్చిన కణ్ణాశ్రమంలో, తనకి జీవనోపాధి కల్పించిన యజమాని సీతాంబరానికి, పాతికేళ్ళపాటు మంచితనపు చల్ల దనంతో సీతాంబరాన్ని తాకిన ఈ చేతుల్తో, ఇప్పుడీ క్షణం భార్యనుఖం కోసం, తన స్వార్థంకోసం మోసం చెయ్యడం! ఛీ-కూడదు. వ్యక్తిత్వాన్ని హీనపరచి, మనిషి విలువల్ని నాశనం చేసే అవకాశము దరిద్రునికి యివ్వకూడదు - అని నిశ్చయించుకొన్నాడు.

మగసీతాలిలో యిప్పుడు చైతన్యం ప్రవేశించింది ముందుకి వంగి, క్రిందికి జారిన కంటిని తీసి, ఫానుగాలికి వణుకుతూ నిద్రిస్తున్న దంపతులిద్దరికీ మెడ వరకూ నిండుగా కప్పేడు. ఇప్పుడతని గుండెలో చక్కటితృప్తి మెరిసింది. మెల్లగా వెనుదిరిగాడు. బంగళా విడిచి బొటాహాస్ వేపు అడుగులు సారీస్తూన్న మగసీతాలిలో వొక మంచినని చేశానన్నహాయి దేదీప్యంగా వెలుగుతోంది. అతడి మనస్సు కిప్పు డెంతో 'రిలీఫ్'గా వుంది.

మర్నాడు ఆకాశం టాపులేదు. చెదిరిన మేఘాల్తో చింపేసిన బ్లూ చీరె పరిచినట్టుంది

వణికేఆడ సీతాలికి మెలుకువొచ్చింది. కళ్ళిప్పితే పక్కన నీరసించిన భర్త కనిపించాడు ఆమె సన్నటి వణుకు స్వరంతో ప్రారంభించింది

“ఏమండీ! ఈచలిబాధ నే నీకభరించలేను యిలా చూడండి వొక్కసారి. ఎలా వణికిపోతున్నానో! యిలా వొక్కసారి వొళ్ళు ముట్టుకు చూడండి, ఎలా కాగిపోతోందో? మీకు బాధేయటం లేదూ? అలా ముఖం దించుక్కూర్పుంతు ఏంలాభం చెప్పండి? ఈ పాడుచలి నా ప్రాణాలు కొరుక్కు తినేస్తోంది లేచి వెంటనే బజారు కెళ్ళి నా కక్కప్పేందు కేమన్నా కొనుక్కురండి ఏమి టలా వెర్రిచూపులు చూస్తారు? యిన్నాళ్ళు

చెప్పలేదు మీరు ? నా కేవిషయం ఓపట్టాన తట్టివచ్చదని మీకుమాత్రం తెలియదూ ? బలేవారే! యిదుగో డబ్బు, వెంటనే కొవి తీసుకొచ్చి కప్పండి పాపం,' అని మగ సీతాలకి డబ్బిచ్చాడు.

వీడిమీది కొచ్చిన మగసీతాలు ఎవరో కడుపు కెలికినట్టు బాధపడ్డాడు. పాతికే శ్శయి పీతాంబరం మనస్సువి ఈపాటి అర్థంచేసుకోలేని తను నిజంగా భార్య చెప్పినట్టు 'చేతకాని నీరసం మొగు'ణ్ణను కున్నాడు. నిన్నరాత్రి చేద్దామనుకున్న పని చేయునందుకు తనని తానే అభినందించుకున్నాడు. బురదలో అడుగువేయ బోయి గుర్తించి కాలు వెనక్కి తీసుకున్నట్టుగా, విషం కలిపిన కాఫీని త్రాగ బోయి ముందే తెలుసుకున్నట్టుగా వుంది. యజమానిమీది కృతజ్ఞత మి గి ల్పి న సంతోషం మనస్సంతా వ్యాపించింది. సపోటాచెట్టు ఫలించినట్టూ, భార్య బ్రతి కున్న పిల్లల్లికన్నట్టూ సంబరపడ్డాడు.

బజారువదిలి కొత్తబలముతో, కొత్త వుత్సాహంతో, కొత్తకంబళితో కణ్ణా శ్రమం వేపు పరుగులాంటి నడక నడి చాడు. సపోటాచెట్టు నీడలోకి - టౌట్ హాస్ గుమ్మంలోకి ఆత్రంగా వచ్చేశాడు. ఆడసీతాలి మంచంవేపు కదిలిన మగ

సీతాలు వున్నట్టుండి ఆ గి పో యా డు. అతను భార్యమీదికి వంగున్నాడు - అరగంట క్రితండాకా విరామం లేకుండా వణికిన ఆడసీతాలు యిప్పుడు కదలికలు మరిచినట్టు రాయిలా నిశ్చలంగా అయి పోయింది. కాగిపోయే వొళ్లుగల ఆడ సీతాలు ఇప్పుడు మహాచలగా వున్న మంచముక్కలా అయిపోయింది. విరి గిన పక్షిరెక్కలాంటి ఆడసీతాలు, తిరిగిన పక్షిరెక్కలా ఆలాగే పడివుండి రెప రెపలాడటం మానేసింది.

ఆశ్రమం చెట్లమీద ఉండుండి చినుకులు రాలుతున్నాయి - ప్రకృతి రోదిస్తున్నట్టు, కాపులేని సపోటా చెట్టు కొమ్మలమీద పాకే చలిచీమలు, ఆకుల చివరిదాకా జారి నేలమీదికి రాలిపోతు న్నాయి.

త్వరితంగా భార్య వొంటిమీద కప్పాలని తెచ్చిన కంబళీని, అనుకొన్నట్టే ఆడసీతాలి వొంటిమీద కప్పే డతను అలా కప్పేటప్పుడు, ఏడిచిపోయి కన్నీళ్ళన్నీ కోల్పోయిన మగసీతాలి కళ్ళు దీనాతి దీనంగా చెమర్చాయి - భార్య మెడదాకా కప్పామనుకున్న కంబళీని తలచివరివరకూ కప్పాల్సి వచ్చినందు కేమో !